

"Venäjä ottaa sen, mikä sille kuuluu"

TARJA KOIVUMÄKI

Soluttautuminen, lahjonta, disinformaatio – tavoitteena tilanne, jossa kohdemaan kansalaiset eivät kykene olemaan yhtä mieltä edes siitä, mikä on totta ja mikä ei.

KUN suomalaisessa verkkokeskustelussa nykyään joku esittää Venäjää myötäileviä näkemyksiä, perään tulee heti lukuisia kommentteja, joissa kysellään, millainen sää Pietarissa on. Kuulumme kansainvälisten mielipidemittausten mukaan Venäjään kriittisimmin suhtautuvien kansakuntien joukkoon. Venäjän informaatiovaikuttaminen on ollut viime aikojen puheenaiheiden kestoosuusosikki, mutta kuinka hyvin meidät lopulta on rokotettu tunnistamaan ja torjumaan vieraan vallan vaikuttamisyritykset?

PUTININ HÄIKÄILEMÄTÖN SUUNNITELMA

VENÄJÄN AIHEUTTAMA UHKAKUVA on mittaluokaltaan käsityskykyä haastava. Se on tuntunut niin järjenvastaiselta, että sen hahmottaminen ja todesta ottaminen on ollut vaikeaa. Taaksepäin katsoessa ei voi kuitenkaan olla hämmästelemättä sitä, miten avoimena kaikki on silmiemme eteen auennut. Mitä poskettomampi tavoite, sitä vähemmän tuntuu tarvittavan sen peittelemiseksi. Yllätysmomentti säilyy, sillä me emme helposti halua nähdä apokalyptisiin mittoihin yltävää uhkaa. Eikä koskaan pidä myöskään aliarvioida yksinkertaisen kieltämisen voimaa epäilyksien hälventämisessä, tämän ajatuksen Venäjä on sisäistänyt ja viljelee sitä tehokkaasti.

Putin piti vuonna 2007 kuuluisan Münchenin puheensa. Hän hahmotteli viimeistään siinä täysin häikäilemättömän suunnitelmansa, joka tuoreeltaan kuitenkin ohitettiin vain pienellä hämmästyneellä olankohautuksella, sillä hänen ”uusi maailmanjärjestyksensä” soti järkeämme vastaan. Kuuluisaksi puhe tuli helmikuussa 2022, kun Putin itse muistutti siitä. Vielä voitonvarmana ”salamasotansa” menestyksestä hän kysyi, uskoimmeko me todella, ettei Venäjä ottaisi sitä, mikä sille kuuluu. Vuonna 2007 Venäjä oli käsityksiemme mukaan yhä ”matkalla kohti länsimaista demokratiaa”. Puheessa kuitenkin maalattiin selkeästi ”Lännen rappio” ja uppoaminen sekä Venäjän rooli ”uuden maailmanjärjestyksen” johtavana valtiona.

Monet asiat näyttävät nyt erilaisilta kuin tuolloin. Venäjä on ajanut kaksilla rattailta, toisaalta luonut valloitus suunnitelmilleen määrätietoisesti edellytyksiä, varustautunut sotilaallisesti ja taloudellisesti, rukannut lainsäädäntöään, vaientanut toisinajattelijansa ja muokannut yleistä mielipidettä tavoitteisiinsa sopivaksi – ja toisaalta esiintynyt Länteen päin rationaalisenä, ystävällismielisenä ja yhteistyöhaluisena kauppakumppanina, jonka ”demokratisoitumiskehitys” on kaikkien yhteinen missio. Jopa

Krimin valtaus ja Itä-Ukrainan osien de facto -miehitys aiheuttivat tähän kuvaan vain melko maltillisen särön.

SOLUTTAUTUMISTA, LAHJONTAA, DISINFORMAATIOTA

AMERIKAN MANTEREELLE loikannut entinen venäläisvaikooja **Juri Bezmenov** antoi vuonna 1984 haastattelun, jossa hän kuvasi KGB:n informaatiovaikuttamisen oppeja tavalla, joka nyt saa niskakarvat nousemaan pystyyn. Hän esitteli demokraattisiin maihin vaikuttamisen eri vaiheita vihollisen yhtenäisyyden murtamiseksi. Tavoitteena oli saada aikaan tilanne, jossa kohdemaan kansalaiset menettävät luottamuksen toisiinsa ja hallintoonsa niin pahoin, etteivät he kykene olemaan yhtä mieltä edes siitä, mikä ylipäätään on totta ja mikä ei. Tämän saavuttamiseksi tuli KGB:n oppien mukaisesti käyttää soluttautumista, lahjontaa ja disinformaatiota sekä lähestyä kaikkia marginaalisiakin poikkeiloin olevia ryhmiä ja kaunaisia kansalaisia. Toisin sanoen lähestyä demokraattisen valtion heikoimpia lenkkejä ja käyttää yhteiskunnan lähtökohtaista suvaitsevaisuutta sitä itseään vastaan.

Tämä oppi siis luotiin kauan ennen Neuvostoliiton hajoamista, joka Putinin sanojen mukaan oli maailmanhistorian suurimpiin kuuluva tragedia. Kuten tiedämme, hän oli KGB:n agentti. Hän joutui Dresdenissä Berliinin muurin murtumisen aikoihin todistamaan omin silmin, miten mikään autoritaarinen hallinto ja asevoimat eivät pysty pidättelemään pillastuneita massoja.

Tultuaan valituksi Venäjän presidentiksi Putin aloitti kutakuinkin heti pitkäjänteisen työnsä ”Venäjän suuruuden palauttamiseksi”. Ensi töikseen hän muutti vaalivirat jälleen nimitysviroiksi. Autoritaarista lainsäädäntöä on siitä lähtien kehitetty suunnitelmallisesti. Venäjän oppositio on eliminoitu täydellisesti, toisinajattelijat on joko ajettu maanpakoon tai otettu hengiltä. Poliittisten vankien määrä ylittää tällä hetkellä Neuvostoliiton vainojen tason, jos **Stalinin** 1930-luvun lopun puhdistuksia ei laskea mukaan. Putin aloitti myös sotavoimien uudistukset ja lisäsi niiden resurssointia.

Myös tässä Venäjä on onnistunut hämäämään, sillä erilaisten laskentatapojen ja ostovoiman erojen vuoksi Lännessä on havahduttu Venäjän asevoimien todellisiin kuuluihin vasta hiukan ennen Ukrainan sodan alkua, paikoin ei vielä. Ehkä tämäkään ei tapahtunut sattumalta, sillä pelotevaikutus on keskeinen osa Venäjän sotilaallista doktriinia. Kaiken kaikkiaan Putin on saanut luotsata laivaansa hämmästyttävän rauhassa kohti nykyhetkeä. Tämä koskee

niin Venäjän sisäistä tilannetta, sotavoimia kuin ulkopoliittikkaa ja läntisiin yhteiskuntiin vaikuttamista.

"LÄNSI ON RAPPEUTUNUT, VENÄJÄ TARJOAA VAIHTOEHDON"

VUOSIEN 2007-2011 VAIHEILLA laskettiin pohja länsimaisten oikeistopopulististen liikkeiden kysynnälle. Suomessakin saatiin kuulla, mitä tarkoittaa "väestönvaihto" ja "uusi maailmanjärjestys" viimeistään siinä vaiheessa, kun **Breivik** suoritti karmean terroritekonsa 22.7.2011. Hän oli lähettänyt sekavan manifestinsa myös joillekin suomalaisille, vaikka tuolloin yhteyttä julkisuudessa epäiltiinkin voimakkaasti. Breivikin manifestin vastaanottajiin kuului Perussuomalaisten "nuivan" osaston henkilöitä, sekä eräs tuiki tuntematon lähihoitaja **Terhi Kiemunki**, joka sittemmin on totuttu näkemään nykyään kielletyn Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen ja sen seuraajien tapahtumissa.

Läntinen väestönvaihtoteoria ja "eliitinvastaiset" liikehdinnät muodostavat eheän peilikuvan Vladimir Putinin ja hänen ideologiansa näkemyksistä. Molemmissa Länsi on rappeutunut ja "uppoava", molemmissa korostetaan "perinteisiä arvoja" ja vastustetaan seksuaalivähemmistöjä ja "naisistumista" eli feminismiiä. Molemmissa "eliitti" määrää ja orjuuttaa aivopestyjä kansalaisia – ja molemmissa Venäjä ja sen vahva johtaja tarjoavat tervehdulle vaihtoehdon ja oikeat arvot.

Venäjän rahoitus ja vaikutus kiistetään mielellään länsimaissa liikkeissä jyrkästi, mutta tosiasiallisesti Euroopan oikeistopopulistiset liikkeet ovat kautta linjan saaneet osansa myös aivan todellisista Venäjään liittyvistä kohuista. Ranskan **Marine Le Pen** joutui myöntämään Venäjältä saamansa miljoonarahoituksen. Itävaltaa ravisteli ministerieroihin johtanut hallitustason kriisi, kun FPÖ:n edustajat sotkeutuivat ns. Ibiza-skandaaliin. Yhdysvalloissa kohu toisensa perään tuntui jostain syystä liittyvän Ukrainaan jo kauan ennen Venäjän hyökkäystä.

SUOMESSAKIN KYTKÖKSIÄ VENÄJÄLLE

PRESIDENTTI Trumpin neljä kampanjatyöntekijää istuu yhä vankilassa maanpetoksesta, tunnetuimpana ehkä republikaanien neuvonantajana toiminut Trumpin kampanjastrategi **Paul Manafort**, joka sattumoisin työskenteli myös Venäjä-mieliselle Ukrainan entiselle nukkehallitsijalle **Viktor Janukovytsille**. Capitolin valtausyritykseen päättyneissä tapahtumissakin oli – yllätys, yllätys – oma venäläisvaikutuksensa. Tällä hetkellä Yhdysvaltain republikaanisen puolueen radikaalisiipi sekä myös tiedotusvälineiden edustajat, kuten **Tucker Carlson**, laulavat melko estoitta Kremlin virttä Ukrainan sotaan liittyen.

Suomessakin oikeistopopulisteilla on kytköksiä Venäjälle, vaikka suuremmilta kohuilta onkin säästytyt. Perussuomalaisten nuorisjärjestön entinen puheenjohtaja **Sebastian Tynkkynen** joutui keväällä 2016 luultavasti hölmöyttään Putinin Nashi-nuorten aivopesuleirille Seligerille, ja Supo joutui hiukan ohjeistamaan nousevaa

poliittista tähteä olemaan liiemmin veljeilemättä itänaapurin edustajien kanssa.

Marginaalisempien tahojen kytkökset ovat selvempiä: Rajat kiinni! -liikkeen aktiiveista ja suomalaisista QAnon-salaliittoteoreetikoista useampikin on vierailut Donbassin nukketasavalloissa jopa pitempiä aikoja. Systemikriittisin, kaikkea mahdollista vastustava ja jatkuvia mielenosoituksia järjestävä porukka käyttää viestiminään lähinnä venäläisiä alustoja, ja heidän verkkolehteen toimitetaan Donbassista käsin.

Mannerheimintien eduskuntatalon kohdalta tukkinut ja hulinaksi mennyt Convoy-tapahtumakin löysi viestintävälineeseen nimenomaan venäläistaustaiset viestimet Zellon ja Telegramin, jotka tuolloin olivat meillä tuntemattomampia. Itse tapahtumassa kaupungilla kuultiin hämmästyttävän paljon venäjän kieltä, mihin kiinnitti huomiota paikalla tilannetta seurannut toimittajakin. Venäjä ei ehkä luo näitä liikkeitä, mutta se tarjoaa auliisti apuaan ja soluttaa joukkoon omien intressiensä vaalijoita lähes jokaiseen protestiliikkeeseen koronadentalisteista keltaliiveihin ja ns. kansallismielisistä kansallissosialisteihin.

USKOMATONTA MUTTA TOTTA

PUTININ KOKKINA tunnettu **Jevgeni Prigozhin** oli sitkeiden ja laajalle levinneiden huhujen mukaan vastuussa Venäjän trollitehtaista ja ylläpiti Wagnerina tunnettua palkka-armeijaa. Nyttemmin hän on julkisesti ottanut kunnian molemmista, mutta pitkään Venäjä kielsi asian johdonmukaisesti.

Yksityiset palkka-armeijat ovat Venäjällä lainvastaisia. Ukrainan aloitettua venäläisten soluttautujien siivoamisen omalta alueeltaan trollitehtailun laajuudesta on saatu konkreettisia todisteita: viime tammikuussa Ukrainan poliisi löysi yli 100 000 SIM-korttia, joilla oli luotu yli 1,5 milj. valetiliä eri some-alustoille. Suuri osa SIM-korteista oli ruotsalaisia.

Tilanteen kiristyessä Prigozhin on paitsi saanut julkista tunnustusta sodanjohtamiselleen vastattuaan kokonaisista rintamalohkoista, myös itse pyrkinyt kohottamaan profiiliaan. Hän sanoo vaikuttaneensa organisaatiolleen Yhdysvaltain vaaleihin ja vaikuttavansa jatkossakin. Venäjän vaalivaikuttaminen on Yhdysvalloissa tapahtuneeksi todistettu tosiasia.

Näin laaja ja häikäilemätön yritys sekaantua muun maailman asioihin ja vaikuttaa keittiön kautta yhteiskuntiin tuntuu sekä uskomattomalta että jokseenkin epätoivoiselta, ja siksi se vaikuttaa myös epätodennäköiseltä. Koko suunnitelma kuulostaa liian fantastiselta ollakseen totta. Sen kanssa samaan kategoriaan lankeavat lähinnä koulussa historian tunnilla opiskellut tarinat Kolmannen valtakunnan mielettömyyksistä. Tähän Venäjän presidentti Vladimir Putin on voinut myös luottaa niin omien kansalaistensa kuin kaikkien muidenkin kohdalla. Eihän 2000-luvulla kukaan enää elättelee **Napoleon**-haaveita, eihän?

Kuitenkin 24.2.2022, reilu vuosi sitten klo 04 yöllä ukrainalaiset heräsivät pommien ryskeeseen ja saivat kuulla, että Ukrainaa ei oikeasti ole olemassa, he ovat venäläisiä ja kuuluvat Vladimir Putinin johtamaan suurvalttaan halusivat tai eivät.